

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

כאיסורו של חמץ. וזכר קודש נמי משנפסל צינור אסור באכילה: **יקרום** וקפאון. איירי דאיירי צירושלים ציליאת שעריה דקתני וכן מי שינא מירושלים כו' פתח זהה פרשתא דבעינן למימר קמן שעמיד הקצ"ה להוסיף על ירושלים: **אור** שיקר בעולם הוה. כשמהה

מקום שנהגו. אור"י נשם ריב"ז דמפרש צירושלמי מאי שנא ערבי פסחים משאר י"ט משום דומן הפסח מחלות ואילך ואף יחיד קאמר התם נשאר ימות השנה ציום שמצינא קרבן אסור צמלכא ופריך אס כן יהא כל היום אסור כמו יחיד שמצינא קרבן ומפרש התם משום דלאוי

כאיסורו מה איסורו בכזית אף חזרתו בכזית תניא ר' נתן אומר זה וזה כשתי ביצים ולא הורו לו חכמים יהיה ביום ההוא לא יהיה אור יקרות וקפאון מאי יקרות וקפאון א"ר אלעזר זה אור שיקר בעולם היה וקפוי לעולם הבא ר' יוחנן אמר אלו נגעים ואהלות שיקרין הן בעוה"ז וקפויין הן לעולם הבא ור' יהושע בן לוי אמר אלו בני אדם שיקרין הן בעולם הזה וקפויין הן לעוה"ב כי הא דרב יוסף בריה דר' יהושע בן לוי חלש ואיתנגיד כי הדר אמר ליה אבוה מאי חזית אמר ליה עולם הפוך ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה אמר לו בני עולם ברור ראית ואנן היכי התם כי היכי דאיתו אנן הכא הכי איתנין התם ושמעתי שהיו אומרים אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו ושמעתי שהיו אומרים הרוגי מלכות אין אדם יכול לעמוד במחיצתן (אמאן) ניהו אילמא ר"ע וחביריו משום הרוגי מלכות ותו לא אלא הרוגי לוד 2 ביום ההוא יהיה על מצולות הסוס קדש לה' מאי מצולות הסוס א"ר יהושע בן לוי עתיד הקב"ה להוסיף על ירושלים עד שהסוס רץ ומציל ר' אלעזר אמר כל מצילות שתולין לסוס בין עינו יהיה קדש לה' ור' יוחנן אמר כל ביהו שבחין ישראל עד שעה שהסוס רץ ומציל יהיה קדש לה' בשלמא למאן דאמר כל ביהו שבחו ישראל היינו דכתיב והיה הסירות בבית ה' כמזרקים לפני המזבח אלא למ"ד בהנך תרתי מאי והיה הסירות בבית ה' מילתא אחריתא קאמר דמתעתי ישראל ומתנדבי ומייתי בשלמא למ"ד ביהו היינו דכתיב ולא יהיה כנעני עוד בבית ה' צבאות אלא למ"ד הנך תרתי מאי ולא יהיה כנעני א"ר ירמיה אין כאן עני וכנעני מוגלן דאיאקרי תגר דכתיב וירא שם יהודה בת איש כנעני מאי אילמא כנעני ממש אפשר בא אברהם והזהיר את יצחק בא יצחק והזהיר את יעקב ויהודה אזיל ונסיב אלא אמר רבי שמעון בן לקיש בת גברא תגרא דכתיב כנען בידו מאזני מרמה ואיבעית אימא מהכא אשר סוחריה שרים כנעניה אחד אטון האידינא לאו אחד הוא אמר רבי אחא בר חנינא לא כעולם הזה העולם הבא העולם הזה על בשורות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב ועל בשורות רעות אומר ברוך דיין האמת לעולם הבא כולו הטוב והמטיב ושמו אחד מאי אחד אטון האידינא לאו שמו אחד הוא א"ר נחמן בר יצחק לא כעולם הזה העולם הבא העולם הזה נכתב ביו"ד ה"י ונקרא באל"ף דל"ת אבל לעולם הבא כולו אחד נקרא ביו"ד ה"י ונכתב ביו"ד ה"י סבר רבא למדרשה בפירקא א"ל ההוא סבא לעולם כתיב ר' אבינא רמי כתיב זה שמי לעלם וזה זכרי לדור אמר הקב"ה לא כשאני נכתב אני נקרא נכתב אני ביו"ד ה"א ונקרא אני באל"ף דל"ת:

תורה אור השלם
1. ויהי ביום ההוא לא ידעה אור יקרות וקפאון זכריה ירו 2. ביום ההוא ידעה על מצולות הסוס קדש לה' ויהי הסירות בבית ה' כמזרקים לפני המזבח: זכריה ירו 3. ויהי כל סיר בירושלם וביהודה קדש לוי צבאות ובאן כל הובאים וקלחו מים והשלו בהם ולא ידעה כנעני עוד בבית ה' צבאות ביום ההוא: זכריה ירו 4. ויקרא שם יהודה בת איש כנעני ושמו שוע ויקחה ויבא אליה: בראשית לח ב כנען בקדו מאיני מרמה וישק אהב: הושע יב ה 6. מי יגיד זאת על צר המעטרה אשר סוחריה שרים כנעניה נבדי ארץ: ישעיה כח ג 7. ויהי ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא ידעה ה' אחד ושמו אהב: זכריה ירו 8. ויקרא עוד אליהם אל משה ביה אומר אל בני ישראל ה' אלהי אבותיכם אליה אברכם אלהי יצחק ואליה יעקב שלחתי אליכם זה שמי לעלם וזה זכרי לדור: שמות ג טו

מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות עושין מקום שנהגו שלא לעשות אין עושין ההולך ממקום שעושין למקום שאין עושין או ממקום שאין עושין למקום שעושין עליו חומרי מקום שיצא משם וחומרי מקום שהלך לשם היאך יקרא אלא בשמו: לא כשאני נכתב שני שמות לימדו שם הקרייה: הדרן עלך אלו עוברין

מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות עושין מקום שנהגו שלא לעשות אין עושין ההולך ממקום שעושין למקום שאין עושין או ממקום שאין עושין למקום שעושין עליו חומרי מקום שיצא משם וחומרי מקום שהלך לשם היאך יקרא אלא בשמו: לא כשאני נכתב שני שמות לימדו שם הקרייה: הדרן עלך אלו עוברין

מקום שנהגו. עדי חזון. חזי היום: שלא לעשות. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמאן והפסח מתקון מנא לצורך היללה דמנא לטרות מנעוד יוס כדי להקטב מהר כדאמר צפ' צמלכא (דף קט). חוטפין מנא צלילי פסחים כשציל מיעוקות שלא יענו ואל

היהודים בשבילה, ואמרו שני האחים [נ"א: שמעיה ואחיו] אנו הרוגה כדי להציל כל ישראל, והנהגו חן ובר. [נ"א: ושלמו בנפשם והנהגו הם... ויעליהם מפורש בישעיה כי עלך הרוגנו כל היום וגו'] וקיימא לן כי הרוגי לוד הם שמעיה ואחיו שנהרגו ב"ב בארד כמפורש בפרק סדר תעניות כ"ד כו'. והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. יהיה ה' אחד, שאין שם בשורה רעה, שצריך לומר ברוך דיין האמת, אלא הטוב בכל, שהכל טוב שאין שם רע. ושמו אחד כ"רני בן יצחק דאמר בעולם הזה שמי נכתב ביו"ד ה"א ונקרא באל"ף הבא כולו אחד, שמי נכתב כן אני נקרא. רבה סבר למדרשה בפירקא. ולגלות, א"ל ההוא רבא זה שמי לעלם חסר ו' כתיב, אחר שמי נכתב כן אני נקרא. הדרן עלך אלו עוברין

כלומר עלמיה, [וזה] זכר כשאני נקרא עכשיו באל"ף דלה, ובעולם הבא בשמי שנאמר זה שמי לעולם. הדרן עלך אלו עוברין

נמי, ונתתי העושה מלאכה בערבי שבתות ובערבי ימים טובים מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה לעולם. ושנין התם מן המנחה ולמעלה הכא מחצות. אי נמי התם ברכה לא חזי, הכא בערב הפסח העושה מלאכה מחצות פסחים ולמעלה, וזלתי

א [מיי"י פ"ו מהל' צרכות הל"ג טו"ש"ע א"ח"ט סי' ככ ע"פ א"ל: ב א מיי"י פ"ח מהל' י"ט הל' י"ז כ סגג לאין עה טו"ש"ע א"ח"ט סי' תסח סע"ף ג ד: מוסף תוספות

מוסף תוספות

א. דמנא אבותינו בירינו א"ע"פ שפסח אינו נוהג עתה. מוס' ר"פ.

רבינו חננאל

וכיון שהזכיר אם לא עבר הצופים חזון, דש"מ עד הצופים מירושלים הוא חשוב, הוצרך לברור מהאי קרא, והיה ביום ההוא יהיה על מצולות הסוס קדש לה', ואמר ר' יהושע בן לוי עתיד הקב"ה להוסיף על ירושלים עד שעה ששטוס קר ומציל, פירוש חצי היום שהלך כל סוס תחתיו, מפני זה פתח והיה ביום ההוא לא יהיה אור יקרות וקפאון, פי' ר' אלעזר אור שהוא יקר בעולם הזה, כלומר התורה, כדכתיב כי נר מצוה ותורה אור, וכתיב ודבר ה' היה יקר בימים ההם, קפוי הוא מלי לעולם הבא, וכל דבר מצוי ביד הוי"כ דכתיב והיה אחרי כן אשפוך רוחי על כל בשר ונבאו וגו' בולו היא, ריש לקיש דרשו בתלמוד נגעים ואהלות שהוא יקר עכשיו כו'. ור' יוחנן אמר אלו בני אדם שראו בעולם הזה יקרים ונכבדים, קפויים הם לעולם הבא. כי הא יוסף בריה דר' יהושע בן לוי חלש כאלו פרחו נשמתו, איתתא אמר ליה אבהו מאי חזית, אמר ליה עולם הפוך ראיתי עליונים למטה, כלומר היום, החשובים בעולם הזה, כדכתיב אוקרי אנש מפד ואדם מכתם אופיר, ראיתי אוחם תחתונים כמדורגה התחתונה, והיוודים בעולם הזה ראיתי בעליה למעלה מאלו. אמר ליה בני עולם ברור ראית, כלומר האמת שם הוא, מי שהוא לשם עליון הוא התיקר, אמר ליה ואנא אנה מקומנו, אמר ליה אנו חשיבותינו התם כי הכא, ושמעתי אשרי מי שיבא לכאן ותלמודו בידו. יש מי שאומר שגורם תלמודו על פה, כי הלך וגרסו עמו. ויש מי שפירש שמי שיבא ככאן ומעשיו מידים ותלמודו שקיים כל מה שלמד, נמצא כאלו הביא אדותיו עמו. והרוגי מלכות אין כל ביהו ולשון יכולה במחיצתן. ואסיקנא לאו ר"ע וחבירי דהללו מעלתן גדולה וזלתי מצות הריגתם, אלא שני אחים שהיו בלוד בשעה שנמצאת בת קיסר הרוגה, ובקשו להרוג כל היהודים

היהודים בשבילה, ואמרו שני האחים [נ"א: שמעיה ואחיו] אנו הרוגה כדי להציל כל ישראל, והנהגו חן ובר. [נ"א: ושלמו בנפשם והנהגו הם... ויעליהם מפורש בישעיה כי עלך הרוגנו כל היום וגו'] וקיימא לן כי הרוגי לוד הם שמעיה ואחיו שנהרגו ב"ב בארד כמפורש בפרק סדר תעניות כ"ד כו'. והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. יהיה ה' אחד, שאין שם בשורה רעה, שצריך לומר ברוך דיין האמת, אלא הטוב בכל, שהכל טוב שאין שם רע. ושמו אחד כ"רני בן יצחק דאמר בעולם הזה שמי נכתב ביו"ד ה"א ונקרא באל"ף הבא כולו אחד, שמי נכתב כן אני נקרא. רבה סבר למדרשה בפירקא. ולגלות, א"ל ההוא רבא זה שמי לעלם חסר ו' כתיב, אחר שמי נכתב כן אני נקרא. הדרן עלך אלו עוברין

כלומר עלמיה, [וזה] זכר כשאני נקרא עכשיו באל"ף דלה, ובעולם הבא בשמי שנאמר זה שמי לעולם. הדרן עלך אלו עוברין